

Teema 2. Sama jää on peittänyt meidät

FAKTAT J12.

De Geer – moreenit – pyykkilautamoreenit

De Geer –moreenit ovat pitkänomaisia ja usein satoja metrejä pitkiä ja joitain metrejä korkeita moreeniharjanteita. Ne ovat muodostuneet samansuuntaisesti jäätikön reunan kanssa ja sijaitsevat suoralakuisesti jään kulkusuuntaan nähden.

Moreeneja esiintyy rykelminä, minkä takia ne ovat saaneet lempinimen pyykkilautamoreenit. De Geer – nimen moreenit ovat saaneet ruotsalaiselta geologilta, joka ensimmäisenä kuvaili niitä 1800-luvulla. Hän arveli niiden olevan eräänlaisia vuodenaikamoreeneja, jolloin harjanteiden etäisyys toisistaan heijastaisi jäätikön sulamisnopeutta. Käsitys moreeniharjanteiden muodostumisesta on sittemmin moneen kertaan muuttunut.

Viimeisimmän käsityksen mukaan De Geer –moreenit ovat muodostuneet jään reunan kohdatessa sulan veden. Eteenpäin liikkuva jäätikkö kuljettaa mukanaan maa-ainesta, joka kerrostuu jään menettäessä kontaktin pohjaan.

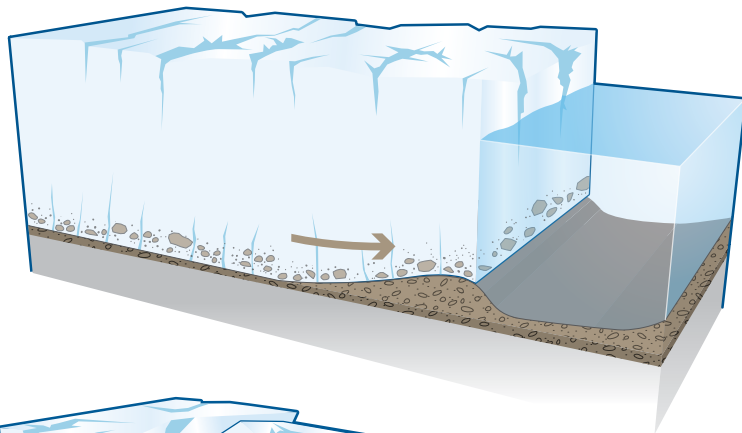
Normaalisti jäätiköstä irtoaa siinä kohden jäälohkeita. Jokaisen lohkeaman aikana jään reuna siirtyy uuteen asemaan, johon muodostuu uusi moreeniharjanne. Irronneiden jäälohkareiden koko määrää harjanteiden välisen etäisyyden.

Foto: Patricia Rodas/Dragos Alexandrescu.

Foto: Merenkurkun neuvosto. Helifoto.

De Geer –moreenit muodostuvat merenpohjassa mannerjäätikön reunalla.

